

ФОРМУВАННЯ СКЛАДУ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ БАНКУ НА ЙОГО ВАРТІСТЬ

Постановка проблеми. Створення та впровадження системи управління вартістю банку передбачає визначення найголовніших факторів, які впливають на його вартість. Завдання менеджера банку у цьому випадку полягає у виявленні залежності зміни вартості банку від цих факторів та ефективного використанні тих із них, які чинять найбільший вплив на вартість банку. Одним із найвпливовіших факторів, які формують вартість банків, на думку вітчизняних та зарубіжних вчених, є його рентабельність, яка може бути охарактеризована значною кількістю показників. Саме тому необхідним є визначення складу системи показників для оцінки впливу рентабельності банку на його вартість, що дозволить підвищити ефективність управлінських рішень менеджерів банку.

Фактор – це причина, рушійна сила якогонебудь явища, процесу, що визначає його характер або окремі його риси [1, с. 312]. З огляду на специфіку банківської діяльності (значна частка зобов'язань у пасивах банку, підвищений рівень концентрації банківських ризиків, високий рівень зарегульованості діяльності банків, значна частка нематеріальних активів, висока витратність діяльності, інформаційна закритість) набір факторів, що визначають вартість банків, буде відрізнятися від набору факторів, які формують вартість підприємств.

Аналіз досліджень і публікацій. Серед вітчизняних вчених найбільш детальний перелік факторів, що впливають на вартість банку, запропонували Т. А. Васильєва [2, с. 32] та А. О. Єпіфанов [3, с. 33], які наголошують на необхідності доповнення їхнього переліку наступними факторами: державне регулювання; механізм формування доходів; здатність ефективно управляти ризиками; централізація контролю; фактор часу; місце на ринку банківських послуг; ефективність менеджменту; майновий комплекс; гудвіл. Проте недостатньо дослідженим залишається питання визначення набору показників для характеристики окремих факторів, які впливають на вартість банку, зокрема факторів фінансового стану, серед яких виділяють і рентабельність.

Мета статті. Метою статті є формування складу системи показників для оцінки впливу рентабельності банку на його вартість.

Виклад основного матеріалу. Основним фактором, який визначає вартість банку, на думку вітчизняних та зарубіжних вчених [2, с. 32; 3, с. 33; 4, с. 28; 5, с. 107], є його фінансовий стан. Аналіз факторів фінансового стану банку передбачає комплексну оцінку його діяльності, яка здійснюється за допомогою системи показників, що характеризують стан, надійність і перспективу розвитку банку в умовах ринку. Мета такого аналізу – встановити та оцінити фінансовий стан банку з одного боку, а з іншого, здійснити аналіз фінансових результатів діяльності банку і на цій основі постійно проводити роботу, спрямовану на підвищення його фінансової стійкості для того, щоб визначити найбільш важливі аспекти і слабкі позиції у фінансовому стані [4, с. 28].

На думку І. Б. Івасіва, серед основних фінансових факторів створення вартості слід виділити наступні [6, с. 87]: прибутковість, яка визначається здатністю банку генерувати прибуток, який перевищує витрати на залучення капіталу; масштаб, котрий поєднує в собі обсяг операцій на часовий інтервал позитивного спреду; капіталізація банку; вартість залучення ресурсів, яка відображає ризики банку.

На думку К. О. Федотової [7, с. 30], фактори фінансового стану включають: рентабельність, ліквідність, оборотність капіталу.

В роботі Н. О. Байстрюченко [8, с. 22] при визначенні фінансових факторів вартості пропонується розглядати такі показники, як ліквідність, оборотність капіталу, наявність власного капіталу, маневреність власного капіталу, рентабельність виробництва.

Таким чином, для оцінки фінансового стану банку використовується значна кількість різноманітних показників.

В табл. 1 наведено основні точки зору вітчизняних та зарубіжних авторів щодо факторів фінансового стану, які впливають на вартість банку.

Як видно з табл. 1, найчастіше для оцінки фінансового стану використовуються показники рентабельності, які характеризують економічну ефективність банку шляхом порівняння досягнутого ефекту з витратами або з ресурсами, що були використані для цього.

**Запропоновані вітчизняними та зарубіжними вченими фактори фінансового стану,
які впливають на вартість банку**

Склад факторів фінансового стану банку	Автори																
	[9, с. 14]	[10, с. 61]	[5, с. 105]	[11, с. 93]	[12, с. 99]	[3, с. 123]	[13, с. 15]	[14, с. 11]	[15, с. 150]	[16, с. 280]	[17]	[18]	[19, с. 41]	[20, с. 377]	[21, с. 99]	[22, с. 41]	Всього
Рентабельність	+	+	+	+	+		+	+			+	+				+	10
Ліквідність		+		+	+		+	+		+	+		+				8
Власний капітал	+	+	+	+	+	+						+	+				8
Структура активів	+								+	+							3
Ділова активність			+												+		2
Майновий стан						+								+			2
Структура зобов'язань									+								1
Всього	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	34

В табл. 2 наведено основні точки зору вітчизняних та зарубіжних авторів щодо видів показників рентабельності банку.

Як видно з табл. 2, зарубіжні та вітчизняні вчені, оцінюючи рентабельність банку, використовують від 2 до 12 показників. Для аналізу рентабельності банку пропонується використовувати на-

ступні коефіцієнти: рентабельність капіталу, рентабельність активів, чиста процентна маржа, чистий спред, продуктивність праці середньорічного працівника, дохідність активів, чистий прибуток на одну акцію, коефіцієнт чистої рентабельності акціонерного капіталу, рентабельність діяльності за витратами.

Таблиця 2

Запропоновані вітчизняними та зарубіжними вченими показники рентабельності банку

Показники рентабельності банку	Автори											Всього
	[23, с. 406]	[24, с. 45]	[25 с. 135]	[26, с. 35]	[27, с. 322]	[28, с. 370]	[10, с. 61]	[9, с. 12]	[7, с. 30]	[12, с. 100]		
Рентабельність капіталу	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		9
Рентабельність активів	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	9
Чиста процентна маржа	+	+	+	+	+	+	+	+				7
Чистий спред	+	+	+	+		+		+				6
Продуктивність праці середньорічного працівника	+		+	+								3
Дохідність активів						+					+	2
Чистий прибуток на одну акцію		+					+					2
Коефіцієнт чистої рентабельності акціонерного капіталу								+		+		2
Рентабельність діяльності за витратами	+		+									2
Прибуток до оподаткування		+			+							2
«Мертва точка» прибутковості банку	+			+								2
Рівень іншого операційного доходу	+											1
Рентабельність витрат	+											1
Загальний рівень рентабельності	+											1
Окупність витрат доходами	+											1
Рентабельність дохідних активів	+											1
Чиста непроцентна маржа		+										1
Відношення непроцентних доходів до середніх загальних активів		+										1
Всього	12	8	6	6	5	5	4	3	2	2	2	53

Для обґрунтування складу показників для оцінки впливу рентабельності банку на його вартість слід провести ранжування запропонованих вітчизняними та зарубіжними авторами показників рентабельності банку з використанням методу аналізу ієрархій (МАІ). Найбільш прийнятним і пошире-

ним МАІ є метод Т. Сааті [29, с. 20]. Цей метод є найбільш доцільним, оскільки дозволяє врахувати різні точки зору учасників та прийти до узгодження в процесі обговорення. МАІ реалізується в декілька етапів [29, с. 20-43]: побудова ієрархії, формування матриці попарних порівнянь, отримання векторів

пріоритетів, оцінка ступеня узгодженості МПП, аналіз чутливості отриманого рішення. МАІ дозволяє визначити пріоритети учасників, базуючись на їх «нечітких» порівняннях та аналізі. Реалізація МАІ є можливою в програмному пакеті Expert Choice. Шкала балів за методикою Т. Сааті [29, с. 53] визначається цілими непарними числами від 1 до 9 включно (табл. 3).

Таблиця 3

Шкала оцінювання за методикою Т. Сааті

Бал	Значення
1	Параметри рівносильні
3	Перший параметр має незначну перевагу
5	Перший параметр переважає
7	Перший параметр має значну перевагу
9	Перший параметр має безсумнівну перевагу

Матриця оцінок заповнюється з використанням правила [29, с. 49]:

$$a_{ij} = \frac{1}{a_{ji}}, \quad (1)$$

де a_{ij} – елемент матриці i -го рядка j -го стовпця.

Матрицю оцінок аналізованих показників рентабельності банку за шкалою Т. Сааті наведено на рис. 1.

Компонента головного власного вектора обчислюється як середнє геометричне значень у рядку матриці [29, с. 49]:

$$V_i = \sqrt[n]{\prod_{j=1}^n a_{ij}}. \quad (2)$$

Компонента вектора пріоритетів обчислюється як нормоване значення головного власного вектора [29, с. 165]:

$$P_i = \frac{V_i}{\sum_{i=1}^n V_i}. \quad (3)$$

	Рент	Рен	Чис	Чис	Про	До	Чис	Кое	Рент	При	"Мер	Ріве	Рент	Заг	Окуп	Рент	Чис	Від
Рентабельність капіталу		1,0	3,0	5,0	5,0	7,0	7,0	7,0	7,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0
Рентабельність активів			3,0	5,0	5,0	7,0	7,0	7,0	7,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0
Чиста процентна маржа				3,0	5,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Чистий спред					5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Продуктивність праці середньорічного працівника						3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Дохідність активів							1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Чистий прибуток на одну акцію								1,0	1,0	1,0	1,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Коефіцієнт чистої рентабельності акціонерного капіталу									1,0	1,0	1,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Рентабельність діяльності за витратами										1,0	1,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Прибуток до оподаткування											1,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
"Мертва точка прибутковості" банку												3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Рівень іншого операційного доходу													1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Рентабельність витрат														1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Загальний рівень рентабельності															1,0	1,0	1,0	1,0
Окупність витрат доходами																1,0	1,0	1,0
Рентабельність дохідних активів																	1,0	1,0
Чиста непроцентна маржа																		1,0
Відношення непроцентних доходів до середніх загальних активів																		

Рис. 1. Матриця оцінок аналізованих показників рентабельності банку за шкалою Т. Сааті

Як міру погодженості розглядають індекс погодженості (ІП) та відношення погодженості (ВІ). Індекс погодженості розраховується за формулою [29, с. 51]:

$$ІП = \frac{\lambda_{\max} - n}{n - 1}, \quad (4)$$

де $\lambda_{\max}$ – максимальне власне число матриці оцінок;

n – кількість порівнюваних показників.

Для того, щоб оцінити, чи є отримане узгодження прийнятним, його порівнюють із випадковим індексом (ВІ). Значення випадкового індексу залежно від порядку матриці наведено в табл. 4 [29, с. 25].

Таблиця 4

Значення випадкового індексу залежно від порядку матриці

Порядок матриці	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Випадковий індекс	0	0	0,58	0,9	1,12	1,24	1,32	1,41	1,45	1,49	1,51

Відношення погодженості (ВП) розраховується за формулою [29, с. 25]:

$$ВП = \frac{III}{VI} \quad (5)$$

Якщо величина ВП менше 0,1, то ступінь погодженості вважається прийнятним. Результати розрахунку вектора пріоритетів для 18 аналізованих показників рентабельності банку та ВП в програмному пакеті Expert Choice наведено на рис. 2.

Synthesis with respect to:
Goal: показники рентабельності

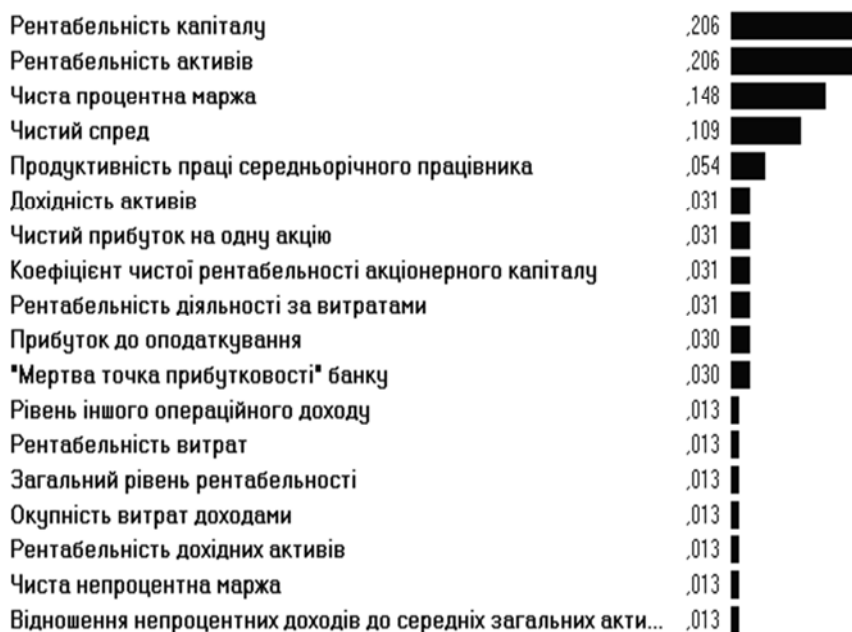

Рис. 2. Результати розрахунку вектора пріоритетів для 18 показників рентабельності банку та ВП в програмному пакеті Expert Choice

Як видно з рис. 2, для даного набору показників неможливо розрахувати індекс погодженості. Тому доцільним є скорочення набору показників, які можуть бути застосовані для аналізу рентабельності банку.

Результати розрахунку вектора пріоритетів для 9 аналізованих показників рентабельності банку та ВП в програмному пакеті Expert Choice наведено на рис. 3.

Synthesis with respect to: Goal: показники рентабельності

Overall Inconsistency = .05

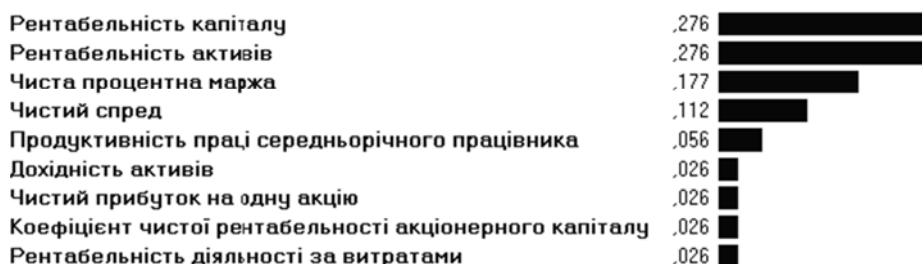

Рис. 3. Результати розрахунку вектора пріоритетів для 9 показників рентабельності банку та ВП в програмному пакеті Expert Choice

Як видно з рис. 3, ВП (overall inconsistency) становить 0,05, що свідчить про достатньо високий рівень погодженості серед аналізованих показників рентабельності банку та можливість їхнього застосування для оцінки впливу рентабельності банку на його вартість. Градієнтний графік пріоритетності 9 аналізованих показників рентабельності банку наведено на рис. 4.

Як видно з рис. 4, найбільшу питому вагу серед запропонованого набору показників рентабельності банку мають 2 показники – рентабельність капіталу та рентабельність активів.

Для оцінки однорідності 9 аналізованих показників, за якими можливо оцінювати вплив рентабельності банку на його вартість, пропонується застосувати критерій Кохрена.

Відношення експертів, в ролі яких виступають зарубіжні та вітчизняні вчені, до аналізованих показників, можливо виразити наступним чином: 0 – не пропонується застосовувати показник для оцінки впливу рентабельності банку на його вартість, 1 – пропонується застосовувати відповідний показник.

Потрібно перевірити гіпотезу H_0 : всі аналізовані показники пропонуються експертами рівною мірою. Альтернативна гіпотеза H_1 затверджує, що показники пропонуються експертами різною мірою. Для перевірки гіпотези H_0 використовується критерій Кохрена. Гіпотеза H_0 відхиляється на рівні значимості α , якщо [30]:

$$Q_{\alpha} > \chi^2_{(1-\alpha)(k-1)}, \quad (6)$$

де Q_{α} – вибіркове значення статистики Q;

$\chi^2_{(1-\alpha)(k-1)}$ – квантиль розподілу χ^2_{k-1} порядку $1 - \alpha$.

Розрахунок Q-критерію Кохрена пропонується здійснити в програмному пакеті STATISTICA 6.0 в модулі Nonparametric/Cochran Q-test. Результати оцінки однорідності аналізованих показників, за якими пропонується оцінювати вплив факторів на вартість банків, за критерієм Кохрена при рівні значимості $\alpha = 0,05$ наведено на рис. 5-6 та в табл. 5.

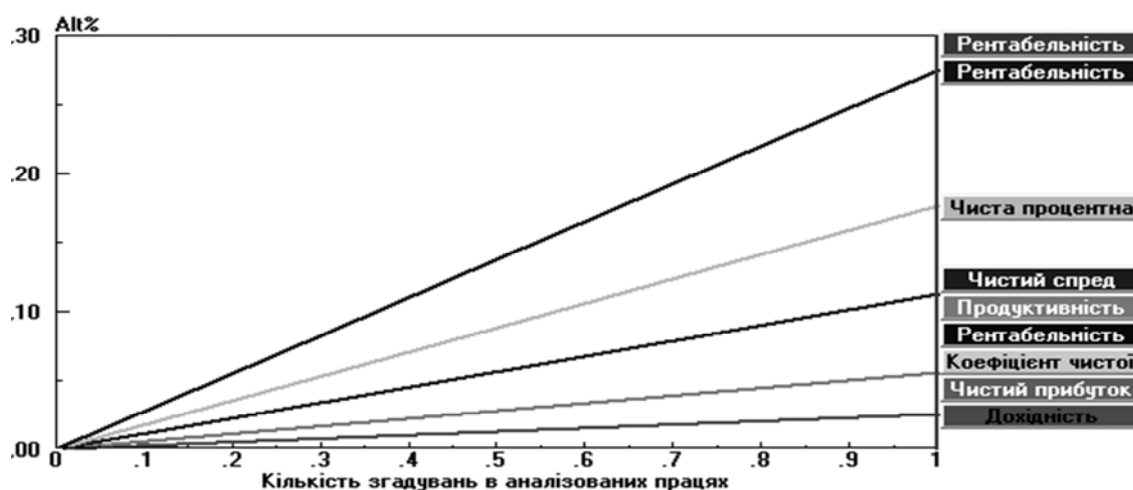

Рис. 4. Градієнтний графік пріоритетності 9 показників рентабельності банку

Cochran Q Test (Spreadsheet1)			
Number of valid cases:10			
Q = 67,79865, df = 17, p < ,000000			
Variable	Sum	Percent 0's	Percent 1's
Рентабельність капіталу	9,000000	10,00000	90,00000
Рентабельність активів	9,000000	10,00000	90,00000
Чиста процентна маржа	7,000000	30,00000	70,00000
Чистий спред	6,000000	40,00000	60,00000
Продуктивність праці середньорічного працівника	3,000000	70,00000	30,00000
Дохідність активів	2,000000	80,00000	20,00000
Чистий прибуток на одну акцію	2,000000	80,00000	20,00000
Коefіцієнт чистої рентабельності акціонерного капіталу	2,000000	80,00000	20,00000
Рентабельність діяльності за витратами	2,000000	80,00000	20,00000
Прибуток до оподаткування	2,000000	80,00000	20,00000
"Мертва точка прибутковості" банку	2,000000	80,00000	20,00000
Рівень іншого операційного доходу	1,000000	90,00000	10,00000
Рентабельність витрат	1,000000	90,00000	10,00000
Загальний рівень рентабельності	1,000000	90,00000	10,00000
Окупність витрат доходами	1,000000	90,00000	10,00000
Рентабельність дохідних активів	1,000000	90,00000	10,00000
Чиста непроцентна маржа	1,000000	90,00000	10,00000
Відношення непроцентних доходів до середніх загаль	1,000000	90,00000	10,00000

Рис. 5. Оцінка однорідності 18 аналізованих показників рентабельності банку за критерієм Кохрена

Cochran Q Test (Spreadsheet1)			
Number of valid cases: 10			
Q = 10,06593, df = 8, p < ,000206			
Variable	Sum	Percent 0's	Percent 1's
Рентабельність капіталу	9,000000	10,00000	90,00000
Рентабельність активів	9,000000	10,00000	90,00000
Чиста процентна маржа	7,000000	30,00000	70,00000
Чистий спред	6,000000	40,00000	60,00000
Продуктивність праці середньорічного працівника	3,000000	70,00000	30,00000
Дохідність активів	2,000000	80,00000	20,00000
Чистий прибуток на одну акцію	2,000000	80,00000	20,00000
Коефіцієнт чистої рентабельності акціонерного капіталу	2,000000	80,00000	20,00000
Рентабельність діяльності за витратами	2,000000	80,00000	20,00000

Рис. 6. Оцінка однорідності 9 аналізованих показників рентабельності банку за критерієм Кохрена

Таблиця 5
Оцінка однорідності аналізованих показників, за якими пропонується оцінювати вплив факторів на вартість банків, за критерієм Кохрена

Кількість аналізованих показників рентабельності банку	Q_g	Число ступенів свободи	$\chi^2_{(1-\alpha)(k-1)}$	Гіпотеза, яка приймається
18	67,80	17	28,87	H_1
9	10,07	8	15,51	H_0

Як видно з рис. 5-6 та табл. 5, вибіркове значення статистики Q_g для 18 аналізованих показників більше за табличне значення критерію $\chi^2_{(1-\alpha)(k-1)}$, тому при рівні значущості $\alpha = 0,05$ приймається гіпотеза H_1 : експертами пропонується застосовувати показники різною мірою, тобто запропонований набір показників не є однорідним. Вибіркове значення статистики Q_g для 9 аналізованих показників менше за табличне значення критерію $\chi^2_{(1-\alpha)(k-1)}$, тому при рівні значущості $\alpha = 0,05$ приймається гіпотеза H_0 : експертами пропонується застосовувати показники рівною мірою, тобто запропонований набір показників є однорідним.

Висновки. Таким чином, розрахунок відношення погодженості за методом аналізу ієрархій Саати та оцінка однорідності аналізованих показників за критерієм Кохрена дають можливість запропонувати набір показників для оцінки впливу рентабельності банку на його вартість. Представлений склад показників є підґрунтям для прийняття управлінських рішень щодо підвищення рентабельності банку, а відтак – і збільшення його вартості. Подальші дослідження можуть бути здійсненні у напрямку визначення набору показників для характеристики інших факторів фінансового стану, які впливають на вартість банків: ліквідності, власного капіталу, структури активів, ділової активності, майнового стану, структури зобов'язань.

Література

1. Анцупов А. Я. Словарь конфликтолога / А. Я. Анцупов, А. И. Шипилов 2009 г. – Ростов н/Д. : Феникс, 2009. – 324 с.
2. Васильева Т. А. Класифікація факторів формування вартості банківського бізнесу / Т. А. Ва-

сильєва, Д. В. Олексіч // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2009. – Вип. 26. – С. 28-36.

3. Єпіфанов А. О. Вартість банківського бізнесу : монографія / [А. О. Єпіфанов, С. В. Леонов, Й. Хабер та ін.] ; за заг. ред. А. О. Єпіфанова, С. В. Леонова. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 295 с.

4. Теплая Н. В. Оценка бизнеса : учеб. пособие / Н. В. Теплая. – Сургут : ИЦ СурГУ, 2009. – 193 с.

5. Керанчук Т. Л. Концепція вартісно-орієнтованого управління підприємством та можливості її адаптації в Україні / Т. Л. Керанчук // Фінанси України. – 2011. – №7. – С. 104-114.

6. Івасів І. Б. Економічна модель аналізу результативності управління в контексті вартісно-орієнтованого банківського менеджменту / І. Б. Івасів // Фінанси, облік і аудит. – 2009. – № 14. – С. 87-101.

7. Федотова К. О. Умови виникнення дивідендної премії при розміщенні акцій на фондовому ринку / К. О. Федотова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – №6. – Т. 4. – С. 25-35.

8. Байстрюченко Н. О. Агентський конфлікт в системі управління ринковою вартістю підприємства / Н. О. Байстрюченко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2007. – №4. – Т. 1. – С. 21-24.

9. Пасічник Т. О. Оцінка вартості банків України та факторів, що на неї впливають / Т. О. Пасічник, Ю. О. Янушкевич // Вісник ДонНУЕТ. – 2008. – №2(50). – С. 11-25.

10. Христенко М. Вартісно-орієнтоване управління банком: зарубіжний досвід / М. Христенко // Вісник НБУ. – 2012. – №11. – С. 59 - 65 р.

11. Павлова А. Антикризисная стратегия в контексте управления стоимостью предприятия / А. Павлова // Проблемы теории и практики управления. – 2007. – № 10. – С. 87-95.

12. Гнатишак О. Теоретико-методичні засади формування вартості банку / О. Гнатишак // Економічний аналіз. – 2011. – Випуск 9. – Частина 2. – С. 99-102.

13. Бочаров В. В. Управление стоимостью бизнеса : Учебное пособие / В. В. Бочаров, И. Н. Самонова, В. А. Макарова. – СПб. : Изд-во СПбГУ-ЭФ, 2009. – 124 с.

14. Ларченко А. П. Оценка бизнеса. Подходы и методы / А. П. Ларченко. – СПб.: «PRTeam», 2008. – 59 с.
15. Тарасенко С. І. Формування системи факторів вартості підприємства / С. І. Тарасенко // Культура народів Причорномор'я. – 2006. – № 80. – С. 149-153.
16. Загорко М. В. Определение факторов формирования стоимости финансовых ресурсов субъектов хозяйствования / М. В. Загорко // Бизнес-Информ. – 2013. – №5. – С. 278-287.
17. Зайцев А. А. Электронный учебный курс «Оценка бизнеса» [Электронный ресурс] / А. А. Зайцев. – Режим доступа : <http://ozenka-biznesa.narod.ru/index.htm>.
18. Когденко В. Г. Разработка системы контроля за эффективностью управления стоимостью компании [Электронный ресурс] / В. Г. Когденко. – Режим доступа : <http://www.1atoll.ru/?id=657>.
19. Будицкий А. Е. Факторы и источники формирования стоимости банка в современных условиях / А. Е. Будицкий // Управление в кредитной организации. – 2009. – №4. – С. 40-43.
20. Мамонтова Н. А. Управління вартістю компаній нафтогазового комплексу в умовах інноваційного розвитку: монографія / Н. А. Мамонтова. – Нац. ун-т «Остроз. акад.» – Л. : ПАІС, 2011. – 484 с.
21. Турило А. М. Оцінка вартості підприємства в системі фінансово-економічної стратегії його розвитку / А. М. Турило // Фінанси України. – 2009. – № 5. – С.95-100.
22. Тарасова Ж. Н. Оценки бизнеса в целях управления стоимостью / Ж. Н. Тарасова // Управление стоимостью бизнеса и подготовка кадров по ценообразованию и оценочной деятельности. Научно-практическая конференция, посвященная 80-летию ЛФЭИ-СПбГУЭФ и 40-летию кафедры ценообразования и оценочной деятельности. Март 2010 года: Сборник докладов. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2010. – С. 40-45.
23. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; за ред. А. М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2004. – 599 с.
24. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент банку: навч. посібник / Л. О. Примостка. – К. : КНЕУ, 1999. – 280 с.
25. Буряк А. Економічний аналіз в діяльності банківських установ / А. Буряк // Економічний аналіз. – 2010. – Випуск 7. – С. 133-136.
26. Кочетков В. Н. Анализ банковской деятельности: теоретико-прикладной аспект: Монография. – К. : МАУП, 1999. – 190 с.
27. Батракова Л. Г. Экономический анализ деятельности коммерческого банка. Изд. 2-е, перераб. и доп.: Учебник для вузов / Л. Г. Батракова. – М. : Логос, 2005. – 368 с.
28. Мороз А. М. Банківські операції: Підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2000. – 384 с.
29. Саати Т. Принятие решений. Метод анализа иерархий / Т. Саати; пер. с англ. Р. Г. Вачнадзе. – М. : Радио и связь, 2004. – 278 с.
30. Q критерий Кохрена [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.statistica.ru/local-portals/medicine/q-kriteriy-kokhrena/>.

Гонтар Д. Д. Формування складу системи показників для оцінки впливу рентабельності банку на його вартість

Запропоновано для оцінки впливу рентабельності банку на його вартість використовувати наступну систему показників: рентабельність капіталу, рентабельність активів, чиста процентна маржа, чистий спред, продуктивність праці середньорічного працівника, дохідність активів, чистий прибуток на одну акцію, коефіцієнт чистої рентабельності акціонерного капіталу, рентабельність діяльності за витратами. Розраховано відношення погодженості між аналізованими показниками рентабельності банку, оцінено їхню однорідність.

Ключові слова: вартість банку, критерій Кохрена, метод аналізу ієрархій, рентабельність банку, фактори фінансового стану.

Гонтар Д. Д. Формирование состава системы показателей для оценки влияния рентабельности банка на его стоимость

Предложено для оценки влияния рентабельности банка на его стоимость использовать следующую систему показателей: рентабельность капитала, рентабельность активов, чистая процентная маржа, чистый спред, производительность труда среднегодового сотрудника, доходность активов, чистая прибыль на одну акцию, коэффициент чистой рентабельности акционерного капитала, рентабельность деятельности по затратам. Рассчитано отношение согласованности между анализируемыми показателями рентабельности банка, оценена их однородность.

Ключевые слова: стоимость банка, критерий Кохрена, метод анализа иерархий, рентабельность банка, факторы финансового состояния.

Gontar D. D. Formation of a system of indicators for impact assessment of bank's profitability on its value

The article contains the proposition to use the following system of indicators for impact assessment of bank's profitability on its value: return on equity, return on assets, net interest margin, net spread, average worker productivity, yield assets, net earnings per share, net return on equity, return on costs. The ratio of coherence between the analyzed indicators of bank's profitability has been calculated, their homogeneity has been estimated.

Keywords: bank's value, Cochran test, hierarchy analysis method, bank's profitability, factors of financial position.

Стаття надійшла до редакції 10.07.2014

Прийнято до друку 10.09.2014